

ERIK/C SATIE

- diskografija

THE COMPLETE SOLO PIANO MUSIC**Jean-Yves Thibaudet**

DECCA 473 620 (5CD)

Thibaudet je ovdje učinio veliku stvar 'pohvatavši' sva Satiejeva klavirska djela i stavivši ih na jedno mjesto. Prihvatiti se izvođenja Satiejevih djela značilo je uvijek prihvatiti i rizik upadanja u skladateljevu klopku. Naime, u svoje glazbene minijature Satie je unosio bilješke, svojevrsne upute izvođaču, a ponekad i cijele male priče, pa ih se, nepoznavanjem njegova uma, zajedljivog, satiričnog, ironičnog, lako može shvatiti (pre)doslovno. Thibaudet, vrsni koncertni pijanist, lako ulazi u Satiejev skromni samački dom i razotkriva porijeklo svake skladateljeve misli.

Prvi CD obuhvaća ranu skladateljsku fazu (*Gymnopédies*, *Gnossiennes...*); drugi razdoblje tzv. religiozne glazbe, kojoj je zadaća bila izdvojiti individuu od mase, te skladbe za Kabaret (*Vexations*, *Fantaisie-valse...*); treći obuhvaća razdoblje *chole cantorum* (*Passacaille*, *Douze petits choral...*); četvrti skladbe koje je sam Satie nazvao *fantaisistes* ili neozbiljna, imaginarna, šaljiva glazba (*Préludes flasques pour un chien*, *Sonatine bureaucratique...*); te peti prigodnu glazbu koju je skladao tijekom cijelog života (*Uspus*, *Jack in the Box...*).

Osim pijanizmom koji odiše elegantnošću te privlačnom jednostavnošću, Thibaudet pristupa djelima dajući im i vlastitu viziju. On ih, s obzirom na fazu u kojoj nastaju, boji specifičnim bojama i daje im onaj moment djetinjstva, tuge, ironije, ozbiljnosti, zabave... Što je zapravo Thibaudet saznao o Satieu iščitavajući didaskalije među notama,

kako on tumači autorove poruke, saznajemo ovim bogatim projektom koji je postao ovogodišnji *No. 1* među klasičnim izdanjima. Tim smo vrijednim albumom dobili malen uvid u tajnu glazbe (pogotovo Satiejeve) koja, kako kaže sam Satie, zauvijek ostaje između skladatelja i izvođača.

Katica Burić

GLAZBA ZA GLASOVIR**Peter Dickinson**

BMG 09026 63976

Satie obično budi u širokom slušateljstvu osjećaj nezahtjevnosti – prpošno, veselo i često kičasto. Jeftino srozavanje za takvog mistika velikih ambicija. No s vremena na vrijeme pijanisti se sjete ovoga osobenjaka i sviraju ponešto iz njegovog malog ali upečatljivog klavirskog opusa. Uvijek je na rasporedu poneka gimnopedija kao mamac pa onda skladbe čudnih naslova od *Birokratske sonatine* do *Preludija za mlohavog psa* i slično.

Ova ploča donijela je rukovet od četrnaest skladbi za klavir u izvedbi Petera Dickinsona, inače čovjeka od teorijsko-historičarske karijere, ali kako ne zapostavlja ni glazbenu praksu, povremeno sklada i svira. Satiejeve skladbe nisu tehnički teške za sviranje, ali su stilski vrlo, vrlo teške. Može ih svirati prosječni pijanist, ali samo izuzetni umjetnik poput Ciccollinija zna što se u tim lakim versima krije. Dickinsonu je ponajviše stalo do toga da nijednu notu ne izgubi putem, pa je pedanterija došla na mjesto mašte, ali skladbe i kao takve neuništivo su šarmantne.

Đurđa Otržan

PIANO MUSIC & MÉLODIES**Reinbert de Leeuw, Marjanne Kweksilber**

Philips 475 7706 (3CD + DVD)

Mnogi su pijanisti nastojali prodrijeti u suštinu skladateljeve glazbe, a jedan je od njih posvetio tome čitavu svoju karijeru – Nizozemac Reinbert de Leeuw. Na ovoj je kompilaciji izdavač izdvojio snimke koje je de Leeuw načinio 1977., 1992. i 1995. godine, s odabirom umjetnikovih interpretacija Satiejevih najistaknutijih klavirskih kompozicija, kojima se pridružuje i pregršt vokalnih minijatura u interpretaciji sopranistice Marjanne Kweksilber.

Reinbert svira izrazito polagano s čvrstim unutarnjim osjećajem glazbe koju izvodi, sa savršenim razumijevanjem građe koju svirajući otkriva. Taj ga osjećaj navodi na stvaranje zadržki u ritamsko-metričkom kretanju, koje održavaju glazbeno događanje u neprestanom lelujanju između pokreta i nemogućnosti kretanja. Vrhunska čistoća, jasnoća i preciznost ciljevi su koje de Leeuwova interpretacija dostiže u potpunosti.

Satiejev je melodijsko-harmonijski jezik na prvi pogled jednostavan, no nutarnje je osjećanje njegove glazbe stavka koja pred glazbenike postavlja problem interpretacije, koja bi, pak, morala biti istovremeno suzdržana i ekspresivna. Izvođenjem njegovih, kako klavirskih djela, tako i vokalnih minijatura, Reinbert de Leeuw i Marjanne Kweksilber oblikuju doživljaj, ne formu, jer se Satiejeva glazba bori protiv čvrsto ustaljenih manira i normi. Oni joj dopuštaju da nadiđe prostorno-vremenske okvire i potpuno se oslobodi u čistu zvukovnost. Održanu

kvalitetu interpretacije na ovako visokoj razini svakako treba pohvaliti i preporučiti širem slušateljstvu.

U dodatku ovoj kompilaciji nalazi se DVD s filmom *Satie and Suzanne* kanadskog redatelja Tima Southama te u koreografiji Debre Brown. Riječ je o otplesanoj priči temeljenoj na zamišljenome susretu Erika Satieja i Suzanne Valadon u montmartrskom *caféu*, nekoliko godina nakon njihove intenzivne ljubavne veze. Naime, ljubav prema Suzanne bila je jedina ljubav u Satiejevom životu, koja je započela susretom upravo u jednome pariškom *caféu* 14. siječnja, a završila zamagljenim događajem 20. lipnja 1893. godine. Satiejevi zapisi otkrivaju dva moguća ishoda njihove veze. Prema prvome, želeći se osloboditi odnosa koji ga je previše vezivao, Satie je zatražio pomoć na policiji zahtijevajući da ga oslobode žene koja ga maltretira. Prema drugome zapisu, završetak je mnogo dramatičniji. Naime tijekom prepirke, u žaru ljutnje, Satie je gurnuo Suzanne kroz prozor. Uvjeran da je mrtva otišao je na policiju i priznao krivnju, no policija je zatekla mjesto zločina praznim. Kao bivša umjetnica na trapezu, Suzanne je otišla neozlijeđena. Ove dvije vizije uprizorene su u filmu tehnikom sličica crno-bijele realizacije što ih ostavlja pod sumnjom istinitosti ili izmišljotine. Klavirska glazba u interpretaciji Reinberta de Leeuwa, govoreni uznemirujući citati iz Satiejevih pisama i bilješki, imaginativni redateljski koncepti koji postavljaju radnju na samu granicu stvarnosti i sna te koreografsko-akrobatska rješenja, u tamnoj atmosferi montmartrskog *caféa* potenciraju doživljaj tjeskobnosti i Satiejeve očajničke borbe protiv vlastitih osjećaja.

Mirta Špoljarić